

خبرنگار «کلیک» از تفاوت‌های سیستم بانکی اتریش با ایران روایت می‌کند

من، بانک، کارت و پرداخت

محمود صادقی

سامانه‌های بانکی و روندهای پرداخت موضوعات جالبی هستند. سال‌ها در کشور خود از آنها استفاده می‌کنید و چون در داخل سیستم هستید، تغییرات و پیشرفت‌ها هم به سرعت می‌آیند و عادی می‌شوند، اما وقتی به کشور دیگری می‌روید (اگر از پیش تجربه زندگی در خارج از کشور را نداشته باشید)، با پدیده‌ای خاص مواجه می‌شوید: بسیاری از چیزها از حساب بانکی تا کار تخوان‌ها در نگاه نخست مشابه هستند با آنچه در ایران داریم، ولی با تفاوت‌هایی بنیادین! این اختلاف‌های ظاهراً کوچک ولی اساسی سبب می‌شود با نگاهی جدید و متفاوت به عملکردهایی که سال‌ها برایتان معمولی بوده‌بگذرد. در این مطلب برخی از تجربیاتم با سیستم‌های بانکی و پرداخت کشور اتریش (که تا حد زیادی قابل تعمیم به اروپا نیز هست) را آورده‌ام که می‌تواند راهنمایی برای آینده سیستم بانکی کشور باشد.

فرهین

بانک و حساب بانکی

وقتی شما قراردادی کاری دارید و حقوق می‌گیرید، باید حساب بانکی داشته باشید. اولین سؤالی که پیش می‌آید این است که در کدام بانک حساب باز کنم؟ در ایران خیلی از شرکت‌ها و کارفرماها به دلایل مختلف (از جمله کارمزد و محدودیت‌های جابه‌جایی پول میان بانک‌ها)، روی بانک خاصی ترجیح دارند و کارمندان هم ملزم می‌شوند در آن بانک حساب باز کنند. بحث سود بانکی در حساب‌های کوتاه‌مدت و موارد دیگر هم اضافه می‌شود. به همین دلیل بعد از مدتی که چند جا کار کرده باشید، شاید کارت‌های بانکی‌تان دیگر در کفتمان جا نشود!

در اتریش وقتی پرسیدم از میان دو بانک اصلی که بیشتر مردم در آنها حساب دارند، در کدام حساب باز کنم، پاسخ این بود: هیچ تفاوتی ندارد! حتی با وجود تفاوت‌ها در نرخ‌های بانکی، متوجه شدم افراد چندان خود را درگیر این که کدام بانک بهتر است، نمی‌کنند.

با این حال، یکی از مهم‌ترین تفاوت‌ها در همین حساب بانکی مشخص می‌شود: نه تنها بانک به شما سودی پرداخت نمی‌کند، بلکه بابت گذاشتن پولتان در بانک و دیگر خدماتش (فهرست بلندبالایی که در قرارداد جلوبان می‌گذارند!) باید هزینه سالیانه‌ای هم بدهید! این هزینه خیلی بالا نیست، ولی قابل توجه است.

نکته دیگر، شماره حساب بانکی است. بانک‌های اروپا و بین‌المللی همگی از سیستم IBAN برای شماره حساب استفاده می‌کنند که یک کد ۱۶ تا ۳۴ رقمی طبق استاندارد ایزو است. این کد با دو حرف نماد کشور (مثلاً AT برای اتریش) شروع می‌شود و شماره بانک و حساب با فرمت خاصی پس از آن می‌آید. جالب است بدانید کد شبا در ایران در اصل همان IBAN حساب شماست! یعنی شما کد استاندارد حساب بانکی داشته‌اید، اما احتمالاً خودتان خبر نداشتید!

ماجرای کارت‌ها

بحث کارت‌های بانکی و اعتباری در اروپا کمی پیچیده‌تر از ایران است. در اینجا سه نوع کارت داریم: کارت بانکی (یا ATM Card) که مثل کارت بانکی عادی در ایران است، کارت دیبیت (Debit Card) و کارت اعتباری (Credit Card). کارت بانکی توسط بانک و

با آرم آن پس از افتتاح حساب صادر می‌شود و تقریباً با فاصله سه چهار روز کاری به دستتان می‌رسد. کارت‌های دیبیت و اعتباری مربوط به مؤسسات اعتباری (به‌طور خاص مستر و ویزا) هستند و با کارت بانکی فرقی‌هایی دارند. این کارت‌ها هم مثل حساب بانکی هزینه سالانه دارند که بستگی به نوع آنها دارد و ممکن است کمتر یا بیشتر از هزینه حساب باشد.

از نظر ظاهری هر سه نوع این کارت‌ها شبیه کارت‌های بانکی ایران هستند با این تفاوت که روی آنها بورد کوچکی (مثل سیمکارت) دیده می‌شود که برای پرداخت غیرتماسی به کار می‌رود.

کارت بانکی مانند کارت‌ها در ایران در یک روی آن شماره ۱۶ رقمی، تاریخ انقضا و نام را دارد، اما در پشت آن علاوه بر کد سه رقمی CVN، موارد دیگری هم حک شده: شماره کاربر، IBAN حساب و BIC بانک (کد بین‌المللی بانک‌ها). بنابراین با وجود کارت بانکی، دیگر نیازی به دفترچه حساب وجود ندارد. البته حساسیت امنیتی کارت بانکی خیلی بالاتر می‌رود و باید شدیداً مراقب گم نشدنش باشید! مانند ایران هم کارت بانکی یک پین کد چهار رقمی دارد، ولی نمی‌توانید آن را تغییر دهید و به کارت متصل است.

در اتریش وقتی پرسیدم از میان دو بانک اصلی که بیشتر مردم در آنها حساب دارند، در کدام حساب باز کنم، پاسخ این بود: هیچ تفاوتی ندارد! حتی با وجود تفاوت‌ها در نرخ‌های بانکی، متوجه شدم افراد چندان خود را درگیر این که کدام بانک بهتر است، نمی‌کنند.

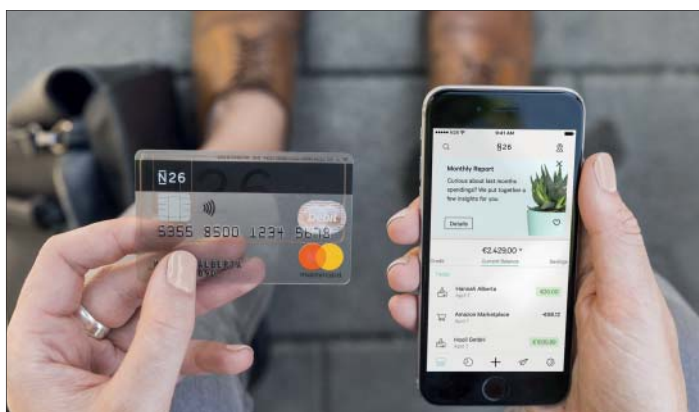
کارت دیبیت اخیراً نقشش کم‌رنگ شده و بانکی که من در آن حساب دارم، عملاً کارت بانکی و دیبیت را یکی کرده است (چیزی که حتی برای برخی اهالی اینجا هم کمی عجیب است و خیلی‌ها دو کارت را دارند). یعنی من فقط یک کارت دارم که هم کارت بانکی‌ام است و هم کارت دیبیت. دلیل این کار هم این است که این دو خیلی متفاوت نیستند و مزیت اصلی کارت دیبیت مستر یا ویزا، گسترده‌تر بودن مناطق فیزیکی و آنلاین قابل استفاده بودن است که با این کار آن مزیت هم به کارت بانکی منتقل می‌شود.

عملکرد کارت دیبیت هم مثل کارت بانکی است که با آن پرداخت می‌کنید یا از ATM پول می‌گیرید و پول از حسابتان کم می‌شود. البته یک تفاوت ظریف، ولی بسیار مهم هم با ایران در این کسر پول وجود دارد: اینجا معمولاً پول با فاصله زمانی کمی (تا یک روز اگر اشتباه نکنم) از حساب کم می‌شود و نه بلافاصله. ولی در هر حال پول باید حسابتان

باشد و با اعتبار که در ادامه می‌گویم یکسان نیست. میزان خرج از کارت هم سقف دارد و مثلاً نمی‌توانید در یک روز همه حسابتان را خالی کنید. این کار هم کنترل تراکنش‌ها را راحت‌تر می‌کند و هم امنیت را بالاتر می‌برد. تنظیم و تغییر این سقف هم با هماهنگی با بانک انجام می‌شود.

نوع سوم کارت‌ها که مشهور هم است و در ایران نداریم، کارت‌های اعتباری هستند. کارت‌های اعتباری همان‌طور که از نامشان مشخص است، برای پرداخت اعتباری است؛ یعنی نوعی وام‌گرفتن. این کارت‌ها به یک حساب بانکی متصل می‌شوند و دو نوع کارکرد دارند: یکی این که من امروز خرید می‌کنم، ولی پول تقریباً یک ماه بعد از حسابم کسر می‌شود. کسر پول بعد از یک ماه بهره‌ای ندارد، ولی پس از این مدت به‌صورت صعودی بهره به آن تعلق می‌گیرد. کارکرد دوم جالب‌تر که کمتر شنیده می‌شود این است که من می‌خواهم پرداختی را «رزرو» کنم و بعداً پولش را پرداخت کنم (مثلاً هتلی بگیرم). این گونه پرداخت را با کارت دیبیت نمی‌توانید انجام دهید.

برخلاف تصور، دریافت کارت اعتباری مورد عیبی نیست و چک اعتبار خاصی هم نیاز ندارد. پس از درخواست و گرفتن امضاء، پس از

اگر مطالب این صفحه را می‌پسندید، عدد ۴۰۷۴۰ را به شماره ۳۰۰۱۱۲۲۶ پیامک کنید